

Els Pastorets
del Vendrell

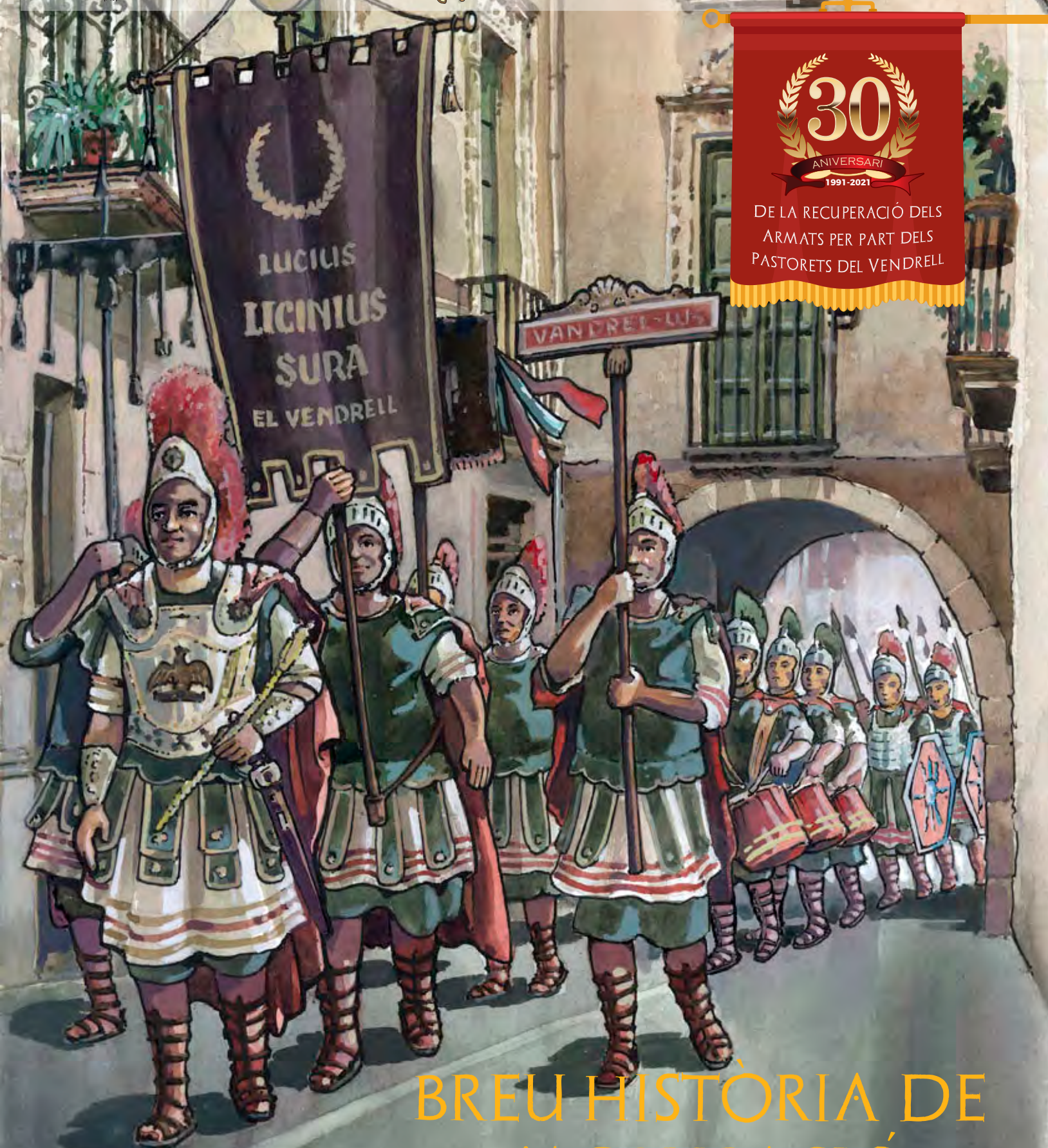
ARMATS
DEL VENDRELL

ANIVERSARI

1991-2021

DE LA RECUPERACIÓ DELS
ARMATS PER PART DELS
PASTORETS DEL VENDRELL

BREU HISTÒRIA DE
L'AGRUPACIÓ

Huixà Martí

En aquests trenta anys de la recuperació dels Armats per part dels Pastorets del Vendrell, han passat per la tropa cent vint-i-dues persones, però només hi ha hagut, oficialment o per circumstàncies, vuit capitans Manaies: Jesús Trayner, Jordi Urgell, Lluís Mañas, Sergi González, Jaume Lluís Vallès, Pep Ferré, Ton Llevadias i Carles Guasch.

Actualment la Junta Directiva dels Armats del Vendrell, està formada per les persones següents:

Pep Bargalló i Jané
President

Àngel Aunion i Riembau
Vicepresident

Àngels Aunion i Riembau
Secretària

Jordi Urgell i Servé
Tresorer

Mariona Figueras i Morales
Vocal

Dani Manyé i Padilla
Vocal

Lluís Mañas i Insa
Vocal

Josep M. Piñol i Orpinell
Vocal

Jaume Ll. Vallès i Farré
Vocal

Dibuix portada: Jordi Lluçà

Maquetació, disseny i impressió: Impremta S'Print

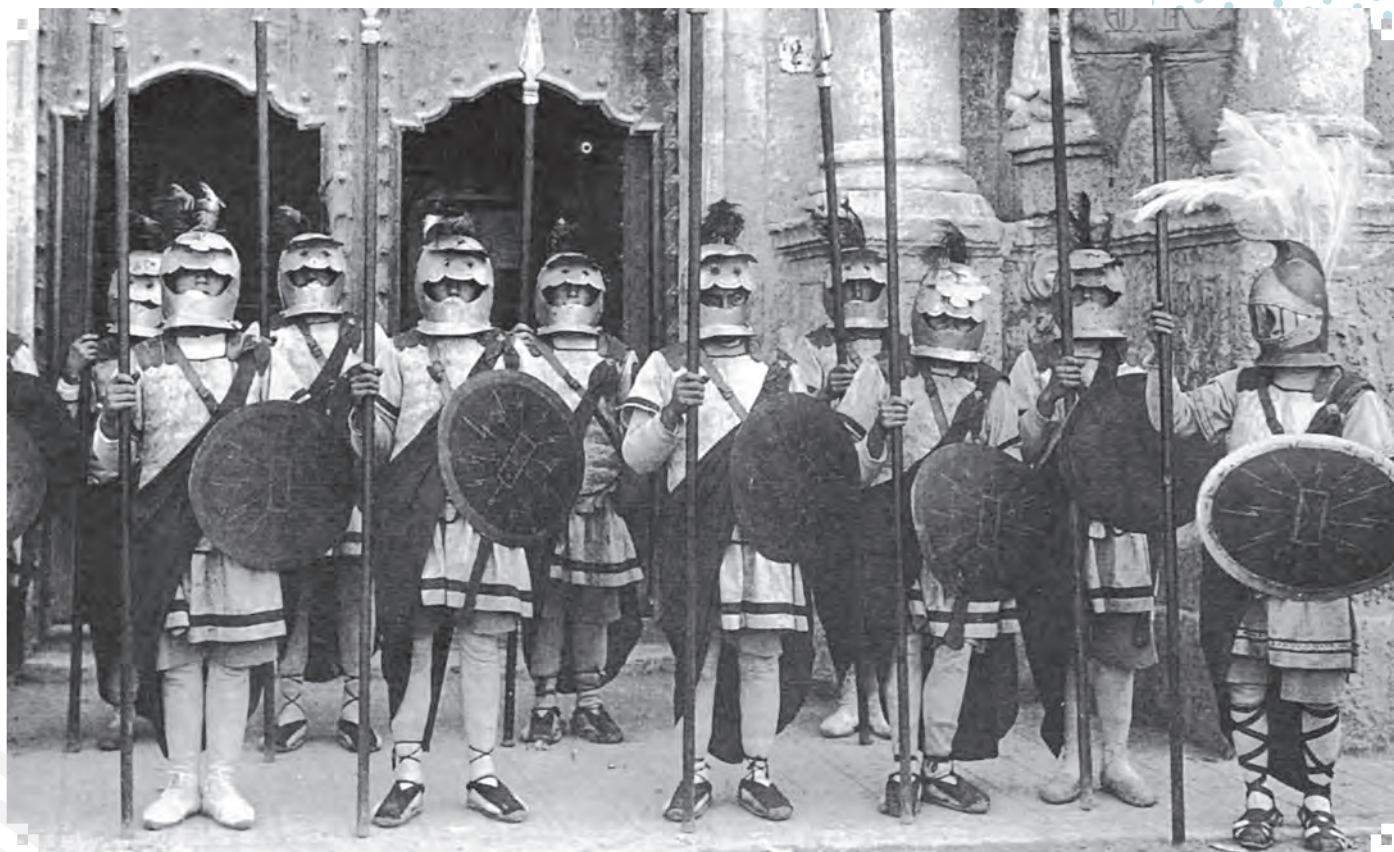
El Vendrell (Gràfiques Manyé Aunion, S.L. B-55673859)

Edita: Els Pastorets del Vendrell - Armats del Vendrell

Dipòsit legal: T 335-2021

BREU HISTÒRIA DE L'AGRUPACIÓ

Per commemorar el trentè aniversari de la recuperació dels Armats per part dels Pastorets del Vendrell, i coincidint amb aquesta efemèride, volem fer una breu història dels Armats del Vendrell. No pretén ser cap treball exhaustiu de recerca, sinó que l'objectiu és buscar informació, esbrinar, preguntar, etc. I això és el que us presentem!

Els Armats de la colla dels Retxat formats davant de la porta del Temple Parroquial, l'any 1928

En activitat des de fa més de dos-cents anys. Els Armats del Vendrell han esdevingut, avui dia, tota una institució, certament singular dins l'àrea penedesenca.

Documentalment, és després de la Guerra del Francès, el 1819, quant es constaten les primeres referències; en concret, l'adquisició d'unes cuirasses, probablement de cartró, i la prohibició eclesiàstica de fer guàrdia al Monument durant la diada de Dijous Sant. Aquestes són les dades més llunyanes fins ara descobertes.

“més de
200
anys

L'activitat del cos sembla que va continuar durant tot el segle XIX, la colla estava integrada per dotze soldats, el capità Manaies i un timbaler que l'acompanyava rítmicament. A finals de segle, els trobem vinculats a la Confraria del Santíssim Sagrament o de la Minerva, que té a càrrec seu l'organització de la processó del Sant Enterrament.

Des de finals del segle XIX fins a les primeres dècades del segle XX, la colla està a les mans de diferents particulars, alguns amb certs vincles personals amb l'associació religiosa.

La colla estava integrada gairebé tota per gent de les classes més populars de la vila, que rebien una prestació econòmica per a fer d'armat. L'Ajuntament es feia càrrec d'aquesta prestació, mitjançant la consignació d'una subvenció, costum que se suprimeix a principis del segle XX i se substitueix pel tradicional llevat de taula o per la captació pública dels armats per les cases del veïnat.

La seva presència en la processó i en la recollida i retorn del Misteri Eccehomo, dependent dels Armats, i és constant fins a l'inici de l'etapa republicana.

Després de la Guerra Civil, amb la pèrdua del vestuari, dels estris i del Misteri, els Armats del Vendrell no reapareixen fins a la Setmana Santa de l'any 1954. La recuperació va ser possible gràcies a la subscripció popular amb un nou disseny del vestuari per part del Sr. Josep M. Gual, que tothom va poder veure exposat a l'aparador de Cal Mumbru, a la plaça Nova. Presentada la proposta al rector, es va demanar a diversos joves de la Congregació Mariana que hi participessin. Formen la colla sis soldats i el capità Manaies i l'any següent s'hi afegeixen dos soldats més. La tropa només participava en la Processó del Silenci de Dives Sant, acompanyada al so d'un timbaler, el Sr. Josep Sonet, que anava vestit de paisà.

Així mateix es recupera la Guàrdia al Monument durant la diada de Dijous Sant.

Recull del diari Vendrell de l'any 1954

Des de l'any 1956 fins a finals dels anys seixanta, van ser diferents els Manaies que van capitanejar la formació, entre d'altres: Josep Ruart, Jesús Trayner, Joan Milà (Miquelot), Joan Güixens (Potis), Jaume Díaz, Jaume Pau Cañas, etc.

Josep Ruart, capità Manaies de mitjans dels anys cinquanta

Armats de finals dels anys cinquanta, capità Manaies Jesús Trayner

Armats dels anys seixanta, capità Manaies Joan Milà (Miquelot)

Armats dels anys seixanta. capità Manaies Joan Güixens (Potis)

Capità Manaies Joan Güixens (Potis)

Armats dels anys seixanta, capità Manaies Jaume Díaz

Josep Sonet, el timbaler, el seu nét, la Tropa i el sereno, anys setanta

Armats de l'any 1974, capità Manaies Felip Xavier Nin

Durant els anys setanta i vuitanta la tropa surt molt esporàdicament i, en molt poques ocasions, mostrant un declivi important. Els responsables de posar a punt el vestuari i estris eren el Joan Carles Guitart i el Jordi Urgell.

”

El capità Manaies del grup
Els Cascantes Josep M. Sanabra

A finals dels anys vuitanta està en mans del grup anomenat *Els Cascantes*. Els últims anys d'aquesta dècada ja es palesa certa intermitència en les sortides, que acaba l'any 1990, quan a la Processó del Silenci d'aquest any, a causa de la no compareixença de diferents membres del grup alhora de vestir-se, els que queden decideixen no sortir.

Davant del perill que suposava la no continuïtat i desaparició definitiva dels Armats atesa la problemàtica existent, el mateix Divendres Sant, en acabar la Processó, quatre membres de la Junta dels Pastorets: Pep Bargalló, Jordi Urgell, Jesús Trayner i Ton Llevadias, es van posar en contacte amb el rector de la parròquia, mossèn Josep M. Barenys, per oferir-li la col·laboració de l'entitat per fer-se càrrec del Grup d'Armats del Vendrell i vetllar per l'organització, manteniment, conservació i potenciació dels Armats, els quals passarien a formar part de l'entitat com una secció més. Mossèn Barenys hi va donar el seu consentiment sense cap impediment, al contrari, va donar les gràcies als Pastorets per aquesta iniciativa tan encertada i positiva per a la parròquia.

Mossèn
Josep M. Barenys

L'any següent, el 1991, van sortir els vuit armats i el capità Manaies, acompanyats de cinc timbalers (el Salvador Rovira no surt a la foto) i un bombo. Els components de la percussió anaven vestits de paisà.

Armats del Vendrell a l'arc de Berà (any 1991)

D'aleshores ençà, els Pastorets del Vendrell han anat incrementant el nombre de soldats i timbalers de la tropa, així com la renovació del vestuari, estris i demés complements necessaris, fins al punt d'arribar en l'actualitat a trenta-sis components (vint armats, dotze timbalers, el portaestendard, el cap dels timbalers, el sergent i el capità Manaies). A més en les Trobades d'Armats també hi ha tres vestals (que porten un estendard amb les corbates commemoratives de la participació de la tropa en les diferents trobades i actes), quatre serenos i dos timbalers que se situen al final de la processó. Aquest increment ha estat possible gràcies a les aportacions voluntàries dels vendrellencs i vendrellenques, de les institucions i de la Parròquia, sense oblidar altres actuacions: un festival per recollir fons, i l'assistència a la fira Entimostra, amb la finalitat de donar a conèixer l'agrupació i, de passada, recaptar fons per anar ampliant la tropa.

La Tropa a l'Altar Major

La Tropa a l'Altar del Santíssim

La Tropa a l'Arc de Berà

La Tropa a la Sala Pau Casals, a la Lira Vendrellenca

L'any 1992 s'estrena el primer logotip dels Armats.

Des de l'any 1991, any en què es van recuperar els Armats, han participat en totes les precessions del Silenci dels Divendres Sant al Vendrell (quan la climatologia ho ha permès). Aquesta processó comença a les 10 del vespre i, prèviament, la tropa queda formada davant de l'Església, a punt per encapçalar la processó. En finalitzar l'acte litúrgic, fan una exhibició especial a la plaça Vella, on un nombrós públic cada any ja l'espera amantent.

Processó del Silenci del Vendrell, la Tropa

Entrada a l'Església

Processó del Silenci del Vendrell, la Percussió

Armats, Sant Crist (el petit) i el Misteri Ecce homo

Exhibició a la plaça Vella

Trobada d'Armats a l'Arboç, any 2010

L'any 1993 la tropa participa, per primera vegada, en la II Trobada d'Armats de les Comarques Tarragonines, a la Selva del Camp (fins l'any 2002 s'anomenava de les Comarques Meridionals). D'aleshores ençà, fins l'any 2019, ha participat en totes les trobades que s'han organitzat.

L'any 1995 la Generalitat de Catalunya escull la nostra tropa per representar l'apartat religiós i tradicional en el II Congrés de Cultura Popular i Tradicional, que es celebra a Cervera.

Estendard de la Tropa, amb el portant i el capità Manaies

L'any 1996 van ser els encarregats d'organitzar la IV Trobada d'Armats de les Comarques Tarragonines al Vendrell, moment que es va aprofitar per estrenar l'actual estendard, amb el nom brodat de la tropa del Vendrell *Lucius Licinius Sura*, que és la inscripció que figura en el fris de l'arc de Berà. Aquest personatge sembla que va ser cònsol en l'època de l'emperador Trajà.

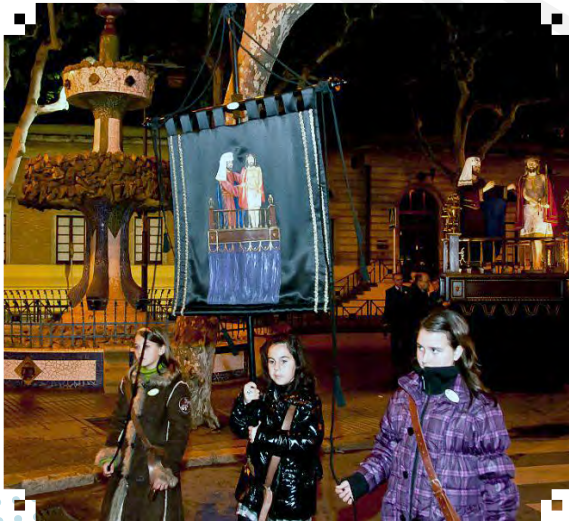
La Tropa davant de l'Ajuntament de Cervera

L'any 1997, una representació dels Armats va col·laborar en l'acte final de la Festa de la Bicicleta, celebrat als Cellers Avgvstvs Forvm. La convidada principal a la festa va ser la model Judit Mascó.

La model Judit Mascó amb la tropa vendrellenca

L'any 1999, el 2004 i el 2007, van participar en les tres úniques Trobades d'Armats de Catalunya, a Banyoles, Mataró i Lleida. Així mateix, el 1999, van participar a la 1a Trobada de Manaies de Catalunya, també a Banyoles.

Pendó de l'Eccehomo, amb les tres portants

L'any 1999, gràcies a la documentació històrica i fotogràfica que van trobar, van recuperar el Misteri Eccehomo, conegut popularment com el Misteri de Cal Figueras, que depenia antigament del grup d'Armats. El pas original havia estat cremat durant la guerra civil. El pas fou totalment construït per col·laboradors dels Pastorets del Vendrell, les imatges es van adquirir a Artesania Juvanteny d'Olot, la vestimenta de les imatges és un treball de la modista, Pepi Solé, i les quatre lluminàries (rèpliques idèntiques de les anteriors), construïdes per l'empresa Ramon Boix, llauner i bronzer de Girona. Així mateix, també es va fer una còpia del pendó centenari, que va pintar l'Assumpció Güell. D'aleshores ençà, cada any surt a la Processó del Silenci del Divendres Sant, al darrera mateix de la tropa.

Misteri Eccehomo, en el decurs de la Processó del Vendrell

Els Armats custodiant el Misteri de Jesús de las Penas

L'any 2000 van participar a la Processó del Diumenge de Rams, organitzada per la *Cofradía de la Hermandad de las Penas*.

L'any 2001 participen, com a tropa convidada de la demarcació tarragonina, a la Trobada d'Armats de les comarques barcelonines, celebrada a Martorelles.

L'any 2001 van apadrinar al grup: Pretorians Armats de l'Arboç.

L'any 2001, amb motiu del roè aniversari de la recuperació dels Armatz per part dels Pastorets del Vendrell, el grup, amb acompanyants, es va desplaçà a Roma i al Vaticà, on van desfilar per diferents carrers i avingudes de la ciutat. L'endemà tot el grup va ser rebut en audiència privada pel Sant Pare, Joan Pau II. Tot plegat va ser possible gràcies a les gestions del vendrellenc, pare Manel Nin Güell, aleshores arximandrita i rector del Pontificio Collegio Greco, a Roma. Actualment és exarca apostòlic dels Catòlics de Ritu Bizantí, a Grècia.

La tropa formada al davant del Colosseo (anfiteatre) de Roma

Els president dels Armatz, Pep Bargalló, lliurant al Sant Pare una escultura del Mestre Pau Casals

Tota l'expedició vendrellenca al voltant del Sant Pare, Joan Pau II

El pare vendrellenc Manel Nin Güell

Plaça de Sant Pere del Vaticà

L'any 2001, gràcies a la bona relació amb el grup teatral El Terrat de Tarragona, una representació dels Armats van participar a la celebració de l'acte de Fi d'Any de TV3. L'any 2002, un grup d'Armats van participar com a figurants, en un curt per a la Marató de TV3, i l'any 2018, vam cedir vestuari per a un esquetx, també per a la Marató de TV3.

També han col·laborat cedint vestuari i estris a diferents associacions de la comarca. El Centre de Llorenç del Penedès; el Casal d'Albinyana; la comissió organitzadora de les recreacions històriques de la Via Augusta, al terme del Vendrell; els Pastorets del Vendrell, per a les seves representacions, etc.

El director de la Marató de TV3, Xavi Abad, vestit d'Armat del Vendrell

Els Pastorets del Vendrell

Quadre: Herodes

Quadre: L'Ocupació Romana

L'any 2001 es van recuperar les figures dels serenens, una parella degudament abillada per a l'ocasió, amb gorra de plat, llances curtes i fanalets, que van encapçalar la processó del Silenci del Divendres Sant, al davant mateix de la tropa. Quatre anys després, el 2005 es van ampliar dos serenens més i dos timbalers per tancar la Processó, atès que semblava que quedava desamparada.

Serenos al davant de la Processó

L'any 2004, amb motiu dels 50 anys de la recuperació dels Armats de després de la Guerra Civil, (1954-2004) es va fer -en el marc d'un sopar multitudinari- un merescut homenatge al cap dels timbalers, el Mestre Jaume Vallès, que amb els seus 84 anys era el component dels armats en actiu més gran de Catalunya. Aquest reconeixement també es va repetir a la XII Trobada d'Armats de les Comarques Tarragonines, celebrada al Pla de Santa Maria.

L'any 2005, 2006 i 2007, convidats per la *Legio Vernàcula*, van participar en la *Fiesta de Carthagineses y Romanos*, a Cartagena, amb un notable èxit i com a única legió convidada i representativa de la Imperial Tàrraco. Cal dir que van ser tres anys irrepetibles, amb una bona harmonia i una rectitud i serietat a l'hora de desfilars que van deixar embadalits el nombrós públic assistent. El tracte rebut per part dels organitzadors va ser immillorable.

Últimes instruccions per la desfilada

La Tropa Vendrellenca juntament amb la Legio Vernàcula de Cartagena

La tropa en el decurs de la desfilada per Cartagena

L'any 2006, van participar, com a tropa convidada de les comarques tarragonines, a la 1a Trobada d'Armats de Lleida, celebrada a Juneda.

L'any 2008 van ser escollits per representar els Armats de Catalunya en la 1a Festa Major de la Cultura Tradicional a Catalunya, motiu pel qual van desfilars pel Moll de Bosch i Alsina, a Barcelona. Amb aquest motiu, la Confederació d'Agrupacions de Cultura Tradicional Catalana, va concedir als Armats del Vendrell la Menció d'Honor.

La Tropa, a Barcelona

Moment de la desfilada per Barcelona

Junta Directiva de la Coordinadora d'Armats de les Comarques Tarragonines

L'any 2008 es va crear la Coordinadora d'Armats de les Comarques Tarragonines, que agrupava les 23 formacions tarragonines. Estava formada per membres de les agrupacions de Montblanc, Valls, L'Arboç, la Pobla de Mafumet, Riudecols i Constantí. La presidència la va assumir el representant del grup del Vendrell, Pep Bargalló i Jané.

- L'any 2010 van participar en la Processó de la Mare de Déu de Montserrat a Martorelles.
- L'any 2012, per segona vegada, van organitzar la XVI Trobada d'Armats de les Comarques Tarragonines.

La Tropa del Vendrell desfilant a la Rambla

L'escenari amb els capitans Manaies, els portaestendards, els convidats de la Legio Vernacula de Cartagena i els presentadors de l'acte.

- L'any 2014, van participar en la Processó dels Dolors, a Bellpuig.
- L'any 2015 el capità Manaies va ser convidat pels Manaies de Girona, per participar en la trobada de Manaies, amb motiu del 75è aniversari de l'agrupació gironina.

Les tres noies participants: Aleida Mañas, Sònia Rovira i Mariona Figueras

L'any 2019 van participar en la XXIII Trobada d'Armats de les Comarques Tarragonines a Constantí, aquesta ha estat l'última que s'ha pogut celebrar fins al moment. Així mateix també van participar, com és costum, en la Processó del Silenci del Divendres Sant al Vendrell. Aquest any hi van participar de manera oficial tres noies, tot i que cal dir que no va ser la primera vegada, tenint en compte que a Roma-Vaticà i a Martorelles ja n'hi van participar.

L'any 2019 van participar en la XV Trobada de Centres d'Estudis i de Recerca del Penedès, celebrat a Vilafranca del Penedès i organitzat per l'Institut d'Estudis Penedesencs, amb una sessió participativa sobre les celebracions de Setmana Santa i Pasqua a la vegueria del Penedès, amb la participació de diferents ponents. El president dels Armats, Pep Bargalló i Jané, va dissertar sobre el "Passat i present dels Armats del Vendrell".

Moment de la dissertació sobre el "Passat i present dels Armats del Vendrell"

L'any 2020, abans que la pandèmia assotés tot el món, el Vendrell tenia previst organitzar la XXIV Trobada d'Armats de les Comarques Tarragonines. Aquesta trobada oficialment l'havia de celebrar el Pla de Santa Maria, però el Vendrell la va sol·licitar amb motiu de la celebració de la Capital de la Cultura Catalana 2020 a fi de contribuir al lluïment i potenciació de la Capitalitat.

No obstant això, finalment l'entitat va haver de desistir d'organitzar aquesta trobada perquè una vegada convidades totes les tropes, no va ser possible trobar un espai adequat per poder-se canviar, cosa que no havia passat mai en cap població en les XXIII darreres edicions. Cal deixar constància que, avui dia, els grups d'Armats encara no ho entenen, (per a més informació i detalls, cal veure el Butlletí núm. 126, del mes de març de 2020). Finalment, a causa de la pandèmia, tampoc no s'hagués pogut celebrar.

L'any 2021, encara en plena pandèmia, òbviament no s'ha pogut celebrar la XXV Trobada d'Armats, prevista al Pla de Santa Maria, ni tampoc la Processó del Silenci del Divendres Sant, al Vendrell.

Volem donar les gràcies a totes aquelles persones que han fet possible aquesta breu història dels Armats del Vendrell oferint informació, cedint fotografies, proporcionant contactes, etc. També volem agrair la bona disposició dels responsables de l'Arxiu Comarcal del Baix Penedès i de la Biblioteca Pública Terra Baixa del Vendrell.

Finalment un agraïment molt sincer a totes les persones que al llarg d'aquests anys han fet i continuen fent possible que els Armats del Vendrell siguin una realitat i puguin, a part del Vendrell, participar en diferents esdeveniments, deixant, com sempre, el llistó del Vendrell ben alt. **MOLTES GRÀCIES A TOTS I A TOTES!**

Per acabar, un sentit reconeixement a totes les persones que, en un moment o altre, han format part de la tropa dels Armats del Vendrell o, si més no, hi ha col·laborat d'alguna manera i que, malauradament, ens han deixat. En especial des de la recuperació per part dels Pastorets, un sincer record al cap dels timbalers, el Mestre Jaume Vallès Güell, i al capità Manaies Jesús Trayner Vilanova.

Jaume Vallès Güell

Jesús Trayner Vilanova

La Tropa al complet, any 2017

